

*Доцент кафедри архітектурного проектування
цивільних будівель і споруд*

Київського національного університету будівництва і архітектури

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В АРХІТЕКТУРІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СУСПІЛЬСТВО

Анотація: В статті розглянуті сучасні тенденції в архітектурі, сучасні стилі архітектури та їх вплив на суспільство. Кожен з цих стилів являє собою особливу філософію життя, яка приваблює безліч прихильників і шанувальників. Сповнені філософією певного стилю, люди починають виглядати і вести себе відповідно йому.

Ключові слова: архітектурні стилі, тенденції в архітектурі.

Відомо, що середовище проживання впливає на людей. Наприклад, якщо взяти будь-яку середньостатистичну людину, то його фізичний стан, який включає в себе здоров'я і тривалість життя, а також духовна складова, що включає смаки, інтереси, цілі і прагнення, залежать від того, що його оточує.

Архітектура є однією з найважливіших частин довкілля, відповідно, і її вплив на людей досить значний. Хоча можна сказати, що архітектура і людина рівнозначно впливають один на одного, адже саме людина створює архітектуру, яка в свою чергу починає впливати на суспільство. Будь-яка нова ідея, тенденція, що породжує будь-який архітектурний стиль, не виникає випадково з нізвідки. Архітектор створює свої творіння під впливом поточної ситуації в своїй країні і світі. Так, наприклад, після Жовтневої революції, новатори вирішили відмовитися від усього старого, тому шукали нові форми і рішення, відмовившись від «мистецтва заради мистецтва». В цей час і виник такий стиль архітектури як конструктивізм. Він характеризувався раціональністю, строгістю і функціональністю. Будинки, де не було жодного зайвого, непотрібних прикрас, де кожна його частина виконувала свою власну функцію, створили прекрасний фон для розвитку суспільства того часу. Архітектура конструктивізму наочно показувала людям, що почався новий етап у їхньому житті, що монархія остаточно пішла в минуле, і тепер необхідно вивести країну на новий рівень, позбавити її від вікової відсталості. Одна з назв конструктивізму, чудово відображає його суть, - «виробниче мистецтво». Так можна сказати, що архітектура створюється меншістю, але впливає на більшість.

Сучасні стилі архітектури. Сьогодні в будь-якому мистецтві панує різноманітність, будь то живопис, музика або архітектура. Творчі люди не обмежені ніякими рамками, тому кожен самовиражається як може. Відсутність

єдиного стилю в архітектурі породило безліч напрямків, іноді безглузких і комічних, іноді дивних і футуристичних. Найбільш популярними є класицизм, конструктивізм, мінімалізм, хай-тек, техно, кітч, органічна архітектура і постмодернізм. Кожен з цих стилів унікальний, і має своїх шанувальників. Можна сказати, що кожен сучасний стиль архітектури - це тенденція, прагнення до чого-небудь, наприклад до самовираження, епатажності, зручності або спокійного комфорту.

Класицизм. Класицизм - один з найстаріших архітектурних стилів (виник в 16 столітті). Його суть полягає у використанні елементів античної архітектури. Класицизм можна описати такими словами як: монументальність, гармонія, простота, строгість. Будинки, побудовані в цьому стилі завжди виділяються своєю стриманістю. Вони мають правильну форму і практично завжди симетричні відносно центральної осі. Ось уже п'ять століть архітектори будують будівлі в стилі класицизм. Правда, в даний час цей стиль трохи змінився, підлаштувався під сучасний лад, але характеру свого не втратив.

Чим же приваблює людей класицизм? В основному, звичайно ж, своєю простою, не перевантаженою красою. Часто будівлі в цьому стилі будуються в центральних частинах міст, так як передбачається, що вони повинні «злитися» з навколишньою більш старою забудовою. Це стиль адміністративних і культурних будівель. Банки, посольства, будівлі суду, консульства, найчастіше будуються саме в цьому стилі. Люди, що працюють в них, як і самі будови, виглядають вельми офіційно. Звичайно ж зовнішній вигляд будівель психологічно впливає на працівників. Вони стримані, налаштовані на чітке виконання своїх обов'язків.

Також стиль класицизм асоціюється у багатьох людей з класичними видами мистецтва: живописом, музикою, оперою і театром. Можна сказати, що такі будівлі - це символ високого мистецтва. Вони підлаштовують під себе людей, задають їм певний настрій. Коли людина йде в театр, він відразу налаштовується на високу культуру, і навіть одягається під стать. Нікому не прийде в голову піти на концерт класичної музики в спортивному костюмі або топіку з міні-спідницею. Люди підсвідомо намагаються одягтися урочисто і красиво: жінки одягають вечірні сукні, чоловіки одягають костюми. Навіть поводяться люди всередині таких будівель по-іншому. Всі спокійні, ввічливі, інтелігентні. Найпростіша людина неусвідомлена починає вести себе як представник вищого суспільства. Класична краса і монументальність таких будівель створюють навколо себе ауру високої культури, яка підлаштовує людей під себе. Також стиль класицизм асоціюється у людей з елітністю і дорожнечею, з чимось, що не доступно людям низького достатку. Житлові будинки в стилі класицизм вибираються людьми більш строгими і стриманими. Часто, це люди з

досить високим доходом. Вони цінують зручність, спокійну класичну красу і цю саму елітність.

Конструктивізм. Конструктивізм - це прагнення до масового будівництва, що саме по собі означає дешевизну. Це прагнення до відмови від непотрібних прикрас і деталей, максимальної функціональності і корисності, що як раз і допомагає звести якомога більше будинків і споруд за мінімальну кількість часу і при мінімумі витрачених на будівництво коштів. Конструктивізм виник на початку 20 століття. Його характерними рисами є строгість, раціональність, функціональність, лаконічність, монолітність, геометризм. На відміну від класицизму, у будівель в стилі конструктивізм абсолютно відсутні прикраси, так як вони вважаються марними, також будівлі не завжди підкоряються закону симетрії. Цей стиль часто використовується для будівництва адміністративних будівель, але через відсутність краси класики і деталей декору ці будівлі виглядають менш «елітним».

Конструктивізм часто застосовується в масовому типовому будівництві житлових будинків, хоча останнім часом, його використовують все рідше. В кінці 20 століття було побудовано особливо багато таких житлових будинків, так як їх будівництво коштувало досить дешево. Сірі однакові райони виглядали настільки сумно, що зараз цей стиль вже не користується такою популярністю. Звичайно, архітектори не можуть відмовитися від конструктивізму при будівництві житлових будинків, так як вони коштують дешево і будуються швидко. Для залучення покупців будинку намагаються розбавити мінімальним декором, використовують яскраві кольори, в загальному роблять все, щоб споруди виглядали веселіше своїх попередників. Такі заходи спрацювали на відмінно. Квартири купуються в основному людьми середнього класу, які не претендують на проживання в елітних будинках або власних котеджах.

Хай-тек. З розвитком сучасних технологій з'явилася можливість використовувати їх в будівлях і спорудах для підвищення комфорту людей, що знаходяться там, а також для додання будівлям більш цікавих, незвичайних і футуристичних форм. Саме тому хай-тек уособлює прагнення до комфорту, продуманості, максимальному використанню новітніх розробок. Хай-тек з'явився в кінці 20 століття. Його основними рисами є використання сучасних технологій в будівництві та інженерії, велика кількість скла, пластику та металу, використання елементів конструктивізму. Будинки в стилі хай-тек в основному громадські. Так як вони дуже дорогі, то належать найчастіше великим фірмам. Ч. Дженкс назвав їх «банківськими соборами». Зараз безліч хмарочосів будуються саме в цьому стилі. Їх ще називають «вертикальними містами», так як в них розташовуються офіси великих компаній, готелі, ресторани, клуби і фітнес-клуби, елітні апартаменти, оглядові майданчики. Так як архітектори

домагаються того, щоб приміщення були великими і світлими, в таких будинках часто проводяться виставки та експозиції.

Кітч. Стил ь кітч - це прагнення до самовираження, бажання здивувати людей, викликати у них сильні емоції, будь то захоплення, здивування або навіть огиду і шок. Тому будівлі в стилі кітч - це в основному епатаж і дешева показуха. Бажання виділитися відсуває на другий план раціональність і функціональність. Люди завжди намагаються оточити себе предметами розкоші, але природно, далеко не кожному по кишені придбати картину Епохи Відродження, так чи хоча б твір новомодного скульптора. Коли бажання придбати що-небудь гарне й розкішне не пропадає, на допомогу приходить кітч. Слово кітч перекладається з німецької як «халтура» або «несмак». Кітчем може бути що завгодно, від письмовій ручки до котеджу. Люди із середнім доходом прикрашають свої квартири і будинки предметами кітчу, які тільки створюють видимість дорожнечі, але насправді навіть не є предметами мистецтва. Кітч в архітектурі можна побачити на прикладі замських будинків. У них є все: колони, ліпнина, вітражі, ковані решітки, башточки. Це поєднання виглядає скоріше безглуздо і епатажна, але, як вважають власники цих будинків, вони показують їх високий соціальний статус. Звичайно, тут справа не тільки в зовнішньому вигляді, але і в матеріалах. Вони дешеві, але намагаються імітувати дорогий мармур або якісну черепицю. Хоча такі котеджі виглядають абсолютно без смаку, багато людей все-одно купуються на цей псевдо люкс, адже якщо ти не багатий, то таке нагромадження архітектурних надмірностей (нехай навіть вони і не поєднуються разом) змусить тебе мимоволі заздрити власникові будинку.

Органічна архітектура. Головна концепція органічної архітектури - це гармонія з навколишнім середовищем. Будинки не намагаються виділитися, а навпаки, намагаються злитися з навколишнім середовищем, розчинитися в ній. Це дає людям відчуття єднання з природою, якого так не вистачає жителям великих і малих міст. Як же архітектори домагаються цього ефекту? По-перше, використовують природні матеріали, найчастіше характерні для даної місцевості. По-друге, звертають увагу на дану їм в розпорядження територію. Форма будівлі повинна залежати від навколишнього середовища: якщо місцевість скеляста, то будинок імітує скелю, на рівнині будинок плоский і зливається з поверхнею і т.д. Жителі міст, втомлені від постійного шуму і руху, знаходять заспокоєння саме в таких будівлях, які уособлюють гармонію з природою. Останнім часом велика кількість людей прагнуть якщо не жити постійно за містом, то хоча б мати власний будиночок де-небудь на природі, куди можна приїжджати у вихідні або у відпустку. Органічна архітектура включає в себе такий стиль як біо-тек. Він теж використовує природні форми, але будівлі не обов'язково будуються з натуральних матеріалів. Будинки в цьому стилі не обов'язково зливаються з природою, вони швидше імітують форми живої і

неживої природи, наприклад бджолині стільники, павукову мережу, дерева, кокони, яйця. Зовні біо-тек нагадує хай-тек: найчастіше використовуються складні інженерні конструкції, такі матеріали як скло, пластик і метал. Різниця полягає якраз у формі будівель, адже хай-тек звертається до кубізму і конструктивізму. Планування в таких будинках асиметричні, криволінійні, мають біоморфну форму. Можна сказати, що біо-тек - це щось середнє між органічної архітектурою і хай-теком. Людина - частина природи, і його прагнення знову злитися з нею, стати єдиним цілим відбивається в органічній архітектурі.

Мінімалізм. Так як останнім часом люди починають втомлюватися від метушні міст, то недивний той факт, що з'явилася тенденція до максимального спрощення житла. Цією тенденцією став такий стиль архітектури як мінімалізм. Мінімалізм з'явився в кінці 20, початку 21 століття. Так як «більше» вже не означає «краще», зараз цей стиль набирає все більшої популярності. Як і у випадку з органічної архітектурою, людей приваблює простота і лаконічність мінімалізму. Можна сказати, що дивлячись на таку архітектуру, «око відпочиває». Саме тому будівлі в стилі мінімалізм - це заміські будинки (поки що тільки людей з високим доходом), готелі, офіси великих корпорацій. Основні риси мінімалізму - це ненав'язлива геометричність форм, простота, строгість, лаконічність, використання природних матеріалів (дерево, мармур, натуральний камінь). Освітлення теж грає важливу роль, воно повинно бути м'яким, заспокійливим, саме тому використовується розсіяне світло. Головний колір мінімалізму - білий. Він володіє властивістю розсіювати, так що будь-який промінь сонця, потрапляючи на білу стіну, добре освітлює приміщення. Іноді використовуються і яскраві кольори, але в основному, це стосується інтер'єру. Це може бути яскраво-синє крісло і того ж кольору маленький настільний світильник, але таких колірних акцентів повинно бути по-мінімуму. Особливо популярний мінімалізм в будівництві готелів на курортах. Заспокійлива аура таких будівель приваблює туристів, що біжать з гучних і курних мегаполісів на довгоочікуваний відпочинок. У місті всього багато: багато людей, багато машин, вулиці рясніють барвистою рекламою, все шумить, рухається, намагається повернути до себе увагу. Мінімалізм зараз - це тренд, причому не тільки в архітектурі, але і в дизайні інтер'єру, музиці, живопису. Люди сьогодні намагаються одягнутися максимально просто, обставити квартиру мінімумом предметів меблів, купують тонкі телефони, телевізори і комп'ютери.

Екологія та архітектура. Ні для кого не секрет, що за останнє століття людина встигла значно зменшити запаси природних ресурсів, а також сильно нашкодити нашій планеті, що призвело до такого явища, як глобальне потепління. Злякавшись майбутньої катастрофи, люди почали справжню битву за екологічність у всіх сферах, в яких змогли. Архітектуру також не обійшли

стороною. Велику популярність зараз набирають проекти «зелених» будинків, так як вони повністю відповідають всім вимогам екологічності. У битві за здоров'я планети активно застосовуються сонячні батареї. Отримання енергії з невичерпного джерела, такого як сонце, має допомогти нам уникнути майбутнього енергетичної кризи. Важливим також є використання екологічно безпечних матеріалів, до того ж їх необхідно використовувати з розумом. Наприклад, сама по собі деревина - натуральний матеріал, але перебуваючи в дуже вологому середовищі, вона може стати джерелом грибка і цвілі. Деякі будівельні матеріали взагалі токсичні, і їх застосування варто уникати.

Комфорт як тенденція. За минулі роки з'явилося безліч архітектурних стилів і напрямків, були винайдені нові методи будівництва, нові матеріали. Також люди стали звертати увагу на умови свого проживання. Важливу роль в житті людини зараз грає комфорт.

Розрізняють декілька основних видів комфорту:

- тепловий комфорт. Для багатьох людей, особливо офісних робітників, які проводять в приміщенні більше 9-ти годин на добу, важливо постійне підтримання оптимального клімату всередині будівлі. Раніше люди стикалися з такими проблемами як занадто холодні приміщення в зимовий період, задуха в літній період, надзвичайно підвищена або знижена вологість. З розвитком сучасних технологій з'явилися нові способи боротьби з цими некомфортними умовами. У будівлях використовуються новітні розробки в області вентиляції, кондиціонування та опалення. Часто використовуються системи підтримки штучного клімату в приміщенні, де температура і вологість повітря автоматично змінюються в залежності від погоди на вулиці, пори року чи доби.

З розвитком комп'ютерних програм, з'явилася можливість моделювати будівлі такої форми, щоб вони не були схильні до сильних вітрових навантажень, перегрівання або переохолодження.

- акустичний комфорт досягається за рахунок звукоізоляційній захисту від зовнішнього або внутрішнього шуму. Також поняття акустичного комфорту включає в себе архітектурну акустику, що абсолютно необхідно в концертних залах театрів або лекційних аудиторіях.

- світловий комфорт. Це необхідність достатньої кількості природного освітлення в приміщенні. Достатня кількість світла необхідно для більш комфортної роботи людей на виробничих цехах, в офісах. Також освітлення важливо в будівлях, де проводяться виставки та експозиції. Зараз з'явилася можливість будувати суцільні скляні фасади, що звичайно ж збільшує кількість проникаючого в приміщення світла. Були розроблені комп'ютерні програми, за допомогою яких можна побудувати модель будівлі і, задавши для нього географічне положення, з легкістю перевірити його коефіцієнт природного освітлення та тривалість інсоляції в будь-який час будь-якого дня року. Вплив

архітектури на зовнішній вигляд людей. Під час кожного періоду в історії людства був помітний нерозривний зв'язок між зовнішнім виглядом людини і навколишнім середовищем. Архітектура, що є головною складовою навколишнього середовища, найбільше вплинула на образ костюма. Можна навіть сказати, що костюм черпає своє натхнення в архітектурі.

Розглянемо вплив сучасних стилів архітектури на костюми людей. Мода зараз так само різноманітна як і інші види мистецтв. Тут теж немає певного стилю, тому, як і у випадку з архітектурою, кожна людина вибирає сама те, що їй подобається. Можна сказати, що якийсь стиль архітектури вважає за краще людина, так вона і одягається. Архітектура класицизму налаштовує людей на класичний і офіційний одяг з рідкісними, але дорогими прикрасами. У 21 столітті конструктивізм не сильно впливає на зовнішній вигляд людей, але на початку 20 століття, коли він тільки з'явився, він здійснив справжній переворот в моді. Як в будівництві почали використовувати нові матеріали, так і в костюмі з'явилися нові види тканин. Архітектура позбулася всього зайвого у вигляді деталей і прикрас, костюми теж стали простими і максимально функціональними. Якщо в хай-тек будівлях вже щосили використовуються сучасні розробки, в предметах одягу ця тенденція почала проявлятися тільки нещодавно. З'явилися такі речі як рукавички або шкарпетки з підігрівом, светри, що показують настрій, черевики - GPS-навігатори, сорочки, що дозволяють обіймати один одного на відстані, сукні, які змінюють свою прозорість і т.д. Звичайно, такі речі існують поки в одиничних екземплярах, але через деякий час, вони вже не будуть рідкістю.

Органічна архітектура не вплинула на зовнішній вигляд людей, ніхто поки не хоче зливатися з природою, прикидаючись деревом або морською раковиною. Зате є таке поняття як органічна одяг. Його шиють з екологічно чистих матеріалів: вирощеною органічним шляхом бавовни, пеньки і льону. Особливо популярний дитячий одяг, зшитий із застосуванням цих матеріалів.

Одяг в стилі кітч точно такий, як і архітектура: яскравий, шокуючий. Він, поєднуючи в собі все, що зміг почерпнути з інших стилів, і часом виглядає абсолютно без смаку. Тим не менш, багато відомих дизайнерів черпають натхнення в стилі кітч і просувають кричущі і епатажні образи в маси. Особливо добре на кітч клюють підлітки, які знаходяться в тому віці, коли хочеться виділитися з натовпу своїх однолітків, показати всім свою унікальність. Багато творчих людей теж не можуть залишитися байдужими по відношенню до кітчу. Він допомагає їм показати людям своє власне бачення світу, виразити себе. Також одяг стилю кітч часто використовується музичними виконавцями, як яскраві сценічні костюми.

Архітектура мінімалізму проста, лаконічна і спокійна. Одяг в стилі мінімалізм володіє тим же самим набором якостей. Це світлі і пастельні тони, зручність, повна відсутність прикрас, строгість. Тенденцією є підвищений

інтерес до використання всіх новітніх технологій і розробок в архітектурі і будівництві для підвищення комфорту життя і тимчасового перебування в будівлі людей. Так як на фізичний стан людини впливає навколишнє його середовище, то заради здоров'я суспільства необхідно зробити максимально комфортним перебування людей в будівлях. Турбота про екологію також є тенденцією. Все частіше використовуються натуральні будівельні матеріали, а вдома самі виробляють для себе електроенергію. Це змушує все більше і більше людей замислюватися про нашу планету, про те, що вони теж повинні докласти всіх зусиль, щоб зберегти її.

Список літератури:

1. elite-mag.ru/tema-nomera/126-arhitektura-sovremennye-tendentsii
2. artyhomes.ru/sovremennyye-tendentsii-v-arhitekture
3. Блохина И. Всемирная история архитектуры и стилей. АСТ, 2014-400 с.

Аннотация

В статье рассмотрены современные тенденции в архитектуре, современные стили архитектуры и их влияние на общество. Каждый из этих стилей представляет собой особую философию жизни, которая привлекает множество сторонников и поклонников. Полные философией определенного стиля, люди начинают выглядеть и вести себя соответственно ему.

Ключевые слова: архитектурные стили, тенденции в архитектуре.

Abstract

Modern trends in architecture, modern styles of architecture and their influence on society are considered in the article. Each of these styles represents a special philosophy of life that attracts many supporters and fans. Full of philosophy of a certain style, people begin to look and behave according to him.

Key words: architectural styles, tendencies in architecture.